

KOLOSZVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztőségi szállás:
külső szénbánya Sikó-ház, 36 számnál.
Kiadó hivatal:
Stein János könyvkereskedésében.

Előfizetési díj:
Évnyegyenként 3, félre 6 pfrt, külföldre évenyenként 4 pfrt.
Megjelenik a K. Közlöny minden Kedden, Csütörtökön és Vasárnap.
Hirdetése minden egyes hirdetés után 10 pkr bérletdíj és minden négyhasábos egy sor után
számítandó 4 pkr beküldése mellett közzétételnek.

A lap szellemi érdekeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az anyagi ügyeket tárgyzók u. m. előfizetés, hirdetések, reklamációk sat. a kiadó hivatalhoz utasítandók bérmentesítetten.

SZÉTTÉKINTÉSEK.

(Kr.) Az angol parlament, négy havi együtt ülése után, aug. 28-án lön bezárva. Az elnapoló beszéd rövid és száraz, s bizonyos kérdések mibenlétéről csak azon tartózkodásból lehet itélni, a melylyel ezeket a királynő bársony kezeérinti. Mondatik ugyan e beszédben, hogy az európai dolgok jelen állása biztos reményt nyújt a béke tartóssága iránt; de a mint megjegyzők, a legfontosb politikai napikérdéseknek ama tág, határozatlan, csak általános kifejezésekben bujjakodó világítása szembetűnőleg mutatja, hogy minden a válság, a kétes elhatározás stadiumán áll; a minek kedvező kimenetelét csak várni, csak remélni lehet.

Az Angolországot jelenleg leginkább érdeklő kérdés, az az indiai lázadás, csak néhány általános phrasissal van eligazítva. Fájdalommal említik meg a csendzavarásokat, köszönik a brittek bámulatraméltó feláldozását Indiában, s végül remélik, hogy egykor csakugyan el lesznek fojtva azok a csendzavarások, Indiára, a britt óriás ezen bal-lábára vonatkozólag, valóban erősebb s határozottabb nyelven szólni nem ártott volna. A Chinávali összeköttetés, a mely tulajdonképpen alkalmat adott volt az utóbbi parlamentnek feloszlására, s a mostaninak összehívására, egyetlenegy szóval sincs megemlítve. Jele, hogy China a keletindiai eseményekkel szemben igen is háttérbe vonult.

Az európai politikában oly magas állásra felhuzott oláh-vagy dunafejedelemségi kérdés a lordcancellár jelentése szerint, mármár kielégítő megoldásra számolhat, ha tudniillik „a békeszerződés pontjának teljes végrehajtását illetőleg meglesznek téve az intézkedések,“ s az eddigelé ezt akadályozott „különböző okok“ el lesznek hártva. A trónbeszéd illető helye nagyon is emlékeztet a delphii jósa mondaira.

A stereotyp békephrasissok, s az összegyűlt urak fáradalmait méltányló hálaszavazat után következik az ülésezés alatt ellátott bílek felszámolása. Látni, hogy elég szorgalmasak voltak a britt hazafiak, s egy fontosabb törvényt is vittek keresztül, melyek közt a házasság-élváltási törvény az első rangot foglalja el. Azonban nem kell feledni, mikép az utóbbi aligha a jelen ülésszak alatt átsuhanhatott volna, ha e törvénynek heves ellenzője, a nagy talentumú Gladstone, még a parlament bezárta előtt családi körülményeknél fogva el nem távozik. E törvény nem kevésbé jelentékeny az angol törvényhozás mezején, mert ha meg volt is már eddigelé a házasság-élváltás Angolországban, de csakis a gazdag ember élhetett e joggal, minthogy ahoz, mint a parlamentti törvényhatóság köréhez tartozó joghoz,

csak rendkívüli bajjal, költséggel lehetett jutni. Mostantól fogva a házasság-élváltási jog a rendes törvényszékeknek van átadva, s a nőnek is meg van engedve e jognak jóvoltában részesülhetni.

Mellesleg megjegyezzük a parlamentti ülésszak ezen átnézetével, mikép a zsidóbill ezuttal is még a felsőházi nemes lordok ellentállásán hajótörést szenvedett.

Gladstone és Disraeli a kormány ezen nemes és vitéző ellenéi, a rövidebbet huzzák, s a Charonként zöld öregségű Palmerston, a kinek ezen parlamentti ülésszak tartása bizalmi szavazattal szolgálhat, a maga várakozásiban nem látá magát megcsalva. Állása ingatlanul mutatkozik a szultánok felett, s az európai diplomácia legujabb korbéli mozgalmainak minden eseményei sem valának képesek a népszerűség ezen nimbuszától megfosztani, a melyet más államférfiak fejről olykor még kisebb vészek is elfuttak.

IPARSZABADSÁG.

VI.

(A vasut). Mi haszna az iparszabadságnak, a bel- s külföldi verseny fölszabadoztatásának, ha az összetartó kapocs, a világ jelen lelke, a tűzokádó ló, szóval mindennek alapja: a vas ut hiányzik? Miért késik az erdélyi? Sokan azt vélik talán azért, hogy a „credit mobilier“ megérdemelt bukásnak siettetett részvényei megvételére nem marad elég pénz a piacon, ha új vas-pálya részvények forgalomba jönének. A nélkül, hogy a „haute finance“ titkaiba beavatva lennénk, szerény fölfogásunk szerint bátran állítjuk, hogy az ilyen ingó hitel-részvényeknek kár pénzmat adni bék, kár haldoklók kedviért szép virágzást biztosító vállalatokat, késleltetni; kár mert a mely intézet nem „solid“, a mely játszik, s legjobb esetben csak matadorai gazdagoznak meg, a nagy közönség mint „Gimpli“ rovására, annak bukni kellene. Történt ilyes valami anno 1857-ben, az ingó hitelbank részvényeivel való szédelgés korában.

Ami mi bizton tehetjük föl, hogy nem ilyen intézetek művelései tekintetbe-vétele miatt késelt az erdélyi vasut; hanem meggyőződve hiszszük, hogy a beállható pénz-szűke teszi kívánatossá a szükséges pályák halasztását; még ezen esetben is mondjuk, hogy ez sem minden elfogultságtól ment nézet.

Állításunkat föntartandók, nézzünk megczáfolhatlan adatokat.

„Angolország szenttelepeinek s csatornáinak köszönheti gazdagságát“ — mondá Franklin János körül-belül nyolczvan évvel ezelőtt, oly időben, a midőn korlátolt fogalmu tudósok és államférfiak, kétezer millió forintnyi amaz időbeli állam adósságából Britthon kikerülhetlen bukkását kiokoskodni akarták, mindamellett csak szemöket kellett volna kinyitni ezen feketén látóknak, hogy a köröskörül terjedő haladást észreveggyék.

„Növekedő városokat, gyarapodó termelést, piacokat, melyeken az eladók s vevők sokasága alig mozoghatott, kikötőket, melyekbe a roppant sok hajó alig fért, mesterséges folyamokat, melyek az iparos tevékenység legelőkelőbb honi székhelyeit a legkiválóbb tengeri kikötőkkel egybekapcsolták, jobban kivilágított utcákat, kényelmesebben ellátott lakházakat, pompás kirakatokban diszló eladó becses kelméket, gyorsabb fogatokat egyenesebb utakon láthatni.“*)

Jelenleg Angolhon könnyűszerűleg fizeti egy nyolczezer millió pengő forintnyi állam-adósság kamatait. Ezen csoda tüneményt Franklin nézete szerint egy tekintet magyarazza meg, melyet Anglia térképére vetünk. — Tiszteletteljes bámulattal állunk meg a vasvonalok szorosra kötött hálózata előtt, melyet egy merész, értelmesen számító, vállalkozó szellem kevés tízed-év alatt teremtett.

Az angol parlament 1755-ben bocsátotta ki az első csatorna, actát a Sankey-csatornát illetőleg, és 75 évvel azután, tehát 1820-ban már 2589 angol mf. csatornák léteztek. — Herczeg Bridgewaternek, a csatorna-rendszer első előmozdítójának, egy igen nagy kiterjedésű szenttelepe, ambar Manchesterből csak hét mértföldnyire esett — 1755-ben jutányos szállító-eszközök hiányában, szóval a silány közlekedés miatt, alig hajtott egy csekély jövedelmet. A herczeg csatornákat ásott és Liverpoolba hat... schillingért (az 1816. év óta olt veretett soveraigne szerint 20 schilling teszen egy font sterlinget; egy font sterling pénzünk szerint 9 frt. 24³/₄ kr. ezüst pénzben) szállíttathattott szentet, minek következtében jövedelme roppant összegre rugott.

Ezen egy eset már zsinormértékül szolgálhat, hogy minő üdvös átalakuláson mentek keresztül Angolhon kereselmi ügyei, a mióta a jutányosabb közlekedési eszközök szaporodásának indultak. Valóban csodával szinte határos, miként lehetett Angolhonnak iparos céljai keresz-

*) Lásd Macaulay-t.

KUN KOCSÁRD.

Történeti ballada.

P. SZATHMÁRY KÁROLYTÓL. *)

I.

Kun Kocsárd ur hires bajnok,
Kalpagában daru szárnya,
Öltözte nyalka, csinos,
Hirnevének nincsen árnya;

De szívében mély sebet hord,
Szerlemnek édes mérgét,
Vajda lánytól már igent nyert,
S most atyjához intéz kérdést.

Néz Báthori a legényre
És a bajnok tetszik neki,
„Jól van — ugymond — én nem bánom, —
De a mi a lányt illeti,

Azt öcsém, te vedd ki onnan,
Hol másnak van birtokában,
Légy azon, hogy szabad légyen
S Várad várán nem Szathmárban.

S Kun Kocsárd a nyalka bajnok
Sarkantyúit összevágja,
Kardja zörren, arculatját,
Elfutja a harcok vágya.

„Nem Szathmárt, de ha az eget,
Kellne ostromolnom érte,
Vagy leszállnom föld gyomrába
A pokolnak fenekére:

Erzsébetnek birtokáért
Semmi volna az énnékem,
Mához egy hét, vagy ő lesz itt,
Vagy én veszttem ott el éltém.

„Áldásom rád — mond a vajda —
S levelet küld Zápolyának.
„En királyom egy hét múlva,
Ura lesz Szathmár várának.

Jól ismerem, kire biztam;
Egyetlen lányom a bére,
Kun Kocsárdban megbízhatol,
Székely érben foly a vére.“

II.

Szerlemnek istenkéje
Vezeti Kocsárd ur utját,
Öt nap múlva huszárai
Szathmár várát körül fogják.

„Hasztalan dörg ágyu, fegyver,
Egyre szűkebb lesz a pálya;
Jobban-jobbán zeng az ágyu
S a huszárok trombitája.

Barna zászló leng az ormon,
S zúdul a kő, romlást hintve;
De magáról, egy erkélyről,
Kis kezecske vágyat int le.

Szép angyalom, kedves Erzsém,
— Szól Kocsárd hős — csak te állj ott;
Hadd lássam, mint küzdő csajkás,
A völgykeblét, a révpartot.

Kisdéd zászlód lobogása
A boldogság üdvét inti,
S ilyenkor a hős a vést, bajt
Bekötött szemmel tekintí.

Föl, bajtársak! a falakra,
Dics szerelem a hős bére,
Ebben élni, érte halni
A huszár egyetlen üdve.

Látjátok, a hosszú kendőt,
Jegyesem kis keze tartja,
S én meghivlak egyről-egyig,
Jertek a lakodalmamra.“

Szól Kocsárd, s előre vágva,
Egy huszár sem marad hátra,
Ott küznenk már küzdve, víva
A várfalra, a védgátra.

S im golyó zúg, és vitézünk,
Mellében melegt érez,
De gondolja: „nem kihullt vér,
Hű szerelmem heve lesz ez.“

És tovább száguld, tovább zúg,
Hol a kedves kendő lobog,
S már öleli, keblén tartja,
Mind a kető olyan boldog.

„Végre birlak,“ szól a bajnok,
„Mind örökre!“ zeng a lányka,
Halvány, sápad völegénye,
Csak most nézi, csak most látja.

Vér szívárogt át a mentén,
Tün a szemnek büszke fénye,
Erzsébet rémulve nézi,
Hogy hanyatlak völegénye.

„Isten hozzád — szól a bajaok —
Mert vesztét már ő is érzi,
S kedvesének arculatját
Hosszan szerelemmel nézi.

Lásd ilyen a földi pálya,
Mindig várunk és remélünk,
S im midőn a célnál volnánk,
Akkor lézen veszünk, végünk.

Nem panaszkodok; hisz birtalak,
Igaz, csak egy édes perczig,
De mién e vár, s e szóban
A hazának üdve fekszik.

S ha egyesek balsorsából
Épül a hon boldogsága,
Csak épüljön; építsétek
Az elhullottak sírjára!“

TANULMÁNYOK A SZABADBAN.

IV.

A rét zománczos zöldjét az érlelő nap melegének egy ihlete megsárgítja; az őserdő erőteljes, reményzöld lombjai a nap melegében megfogyadtak; az ember szorgalmát jutalmazó kalászkok tengerként hullámoznak, az aszályt hozó esti szellőtől megingatva; a tavasz dalosa, a kis csalogány, elhallgatott, s a fecske már kirepíté fiait; az év költői szaka már elmúlt s minden csak a valóra int; a rét és erdő virágai lehullottak, hogy a magvat-rejtő hüvelyben, mit a nyárnak kelle meg érlelni, bémutassa a nagy természet egy évi munkája eredményét; s mint-ha az éj sem volna olyan mint tavaszkor, mint-ha hulló csillagai a mulandóságra intenek; minden oly való, minden oly földi; még a nap lehaladó aranyugaraiban is csak aszályt, s a csillagos tiszta kék égben is csak jó időt látunk; nincs-e hát a nagy természetben már semmi,

*) Idvezeljük derék hazánkfiát.

Szerk.

tülvitele számára oly rengeteg segédeszközökről rendelkezni, miután a hosszszas évekig tartott háborúi folytán rémitőleg növekedett államadósága torkába annyi pénz folyt!

De ennél még nagyobb szerűnek nevezhetni Éjszak-Amerika tevékenységét, melyet jutányos s gyors közlekedési eszközök helyreállításában fejtett ki s melynek következtetése, hogy sivar puszták és végnélküli öserdők gazdag városokkal és vagyonos helységekkel teli virágzó országgá alakultak át. Éjszak-Amerika építményei még bámulatosabbak, mert az Egyesült-államok kevesebb pénzzel rendelkezhetek mint Angolhon s mert azoknak az ország termelékenységére gyors értékesítése segélyével a szükséges pénzerőt teremteniök kellett.

Európa kormányai a közzö emelése körüli tevékenységökben a történelem emez intését követik csak, ha mindennek előtt azon vannak, hogy minden tartományukban hatalmas közlekedési rendszert szervezzenek, mint legbiztosabb eszközt annak elérésére, hogy új értékek teremjenek s a már dúsan létező értékek jó s illóárra vergődjenek.

Azon aggály, miszerint a meglévő tőkék annyi új vállalat költségeit nem fedezhetik, vagy ha fedezhetnék is, attól félhetni, hogy a forgalomból kivett és az építésbe fektetett töke a pénzpiacot „afficiálhatná,” — az Angolhonról fölhozott példa, de még inkább a pénzben szegényebb Éjszak-Amerika vívmányai által fényesen meg van ezafolva, hisz az egyesült államok vaspályái mellett a birodalmunkban eddig véglegesen engedményezett vonalok még kezdetnek is alig nevezhetők.

Az ausztriai állodalombeli elléle vaspálya-vállalatoknak ezenkívül igen sok körülmény kedvez. — Jelen körunkban az európai országok tőkéje a birodalom határain belül keletkező vállalatok által egyedül nincsen igénybe véve, hanem ezen töke örökké vándorol, a világ minden pontjára részvény alakjában oda, ahol legtöbbet kamatoz. Európa nemzetgazdasági műveltsége eléggé kifejlődött, miszerint éles tekintettel az értékek roppant belmázat föl ismerje, melyeket a vállalkozó szellem varázsvesszejével Erdélyben nyerni lehet. Ezen varázsvessző pedig a vasut. Nem kell tehát egyéb mint a vállalkozó szellemnek tért engedni, hogy minden oldalról a szükséges tőkékkel készen álljanak. — A bár jelenleg némileg ingadozó éjszaki-pálya (Nordbahn) minden várakozást fölülmuló jövedelme megítélése kiinduló pontul szolgálhat azon nyereség remélhetésénél, mit egy az ország közepét keresztülhasító vaspálya Erdélyben hajthat; mindamellett, hogy az éjszaki-pályának különösen szerencsés fekvése kedvezett, mégis világos, hogy Európa nyugatának, kereskedelmi buzamának s árazon a kelet és a Fekete-tenger felé Erdély a legtermészetesebb útja. „De hisz! van vizen közlekedés! A Dunán gőzösök járnak Galaczig s így tovább!” fogják mondani. Igaz! De hisz Triest a tenger mellett fekszik, hisz oda is hajón vihetnek mindent, minek való az óriás költség semmeringi és karsti vasvonal s árazon? Vagy pedig Magyarhonban, miért építettek párvonalos vasutat a Duna balpartján és miért halózzák be jobb partját is vasutal? Hisz ott a Duna!

Y. Z.

KÜL- ÉS BELFÖLDI LEVELEZÉS.

Konstantinápoly. 1857. június 22-én. Februar 1-én hagytam el Corinthust, egy borus nap reggelén, egy ma-

gyar hazámra és egy naplaji rendőrtársaságában, utunk Corinthtól nyugatra a hegyek és árvízmosta hegyszakadások közt Cleonae és Nemea mellett, ezektől balra a régi Mykenae — ma Karvathinak — tartott; honi szokás szerint gyalog utazva, a rozsjáratlan ut, a meredek hegyek, a gyakran előnkbe ötlő apró patakok, és még azon gondolat, hogy kletphák — tolvajok — markában is vagyunk, és vajjon utitársunkban is nem egy ilyeszerű szegénylegényt találunk-e, kit az adoma szerinti emberként, ki az ördögöt megfogva kívánta volna már elhagyni, de az ördög nem hagyta őtet, — én is szerettem volna más utra igazítani, hanem megfordítva ő igazgatót engem, mindezek ezen napi utamat a legkellemetlenebbek egyikévé tették, a Nemea patakján túl mintegy másfél órányira elérve egy őrtanyára, hol kenyeret és bort kap az utas, kevés pihenésünk után az Argolist Corinthiától elválasztó hegyaljára értünk, minek tulsó oldalán feküdt Mykenae: délután volt az idő, a nap a fellegek közül tisztán kezdett kisütni, a hegy szirtes, apró bokrokkal fedett, pusztla és kietlen; a mint némán andalognánk mindnyáján, foglalkozva saját szellemi vagy anyagi eszméinkkel, az én rendőrom, a mint a hegy tetejét elhagyva, annak Argos felőli tulsó oldalára, valami leirhatlan borzas vad helyre, sziklaszorulatokra értünk, egész lelkiörömmel mutatja nekem a helyet, mi az újabb időben az új Hellás szabadságáért harcoló görögök vitézségének örökös emléke, maradand.

Ez azon hely, hol 1822 augusztus hava elején, az új hellenek Ypsilanti Demeter, Kolokotroni, Niketas és Dikaeos vezerei alatt Dramalis pasának 25,000 emberből álló táborán fényes győzelmet nyertek, minden hadiszerek, készülékek a győzők kezébe estek, maga a pasha is nehezen menekülhetett töredék-csapatjaival Corinthusba. A helynek alkalmas volta, kezelt fogva a helleneknek csellfogásra termelt ravaszságával, könnyen lehetségessé tette a vigyázatlan törökök vesztését.

Délután korán beszálltunk a Karvathitól egynehány perczre eső vendégfogadóba, és még azon nap maradt időm meglátogatni Mykenae romjait, az Agememnon sirját. A fogadótól egy negyedóránnyira van a ma ugynevezett Karvathi, egynehány nyomorult kunyhóból álló falucska, ettől egy kevéssel fölebb éjszakkeltre a Tricorphys o hgyalján egy völgy felett feküdt Mykenae, melyből ma mintegy 200 lépésnyire az Agememnon sirjától cyclopi falmaradványok, ezen sirtól keletre más négy fölalatti bolthajtásos kamarák, ezen romoktól éjszakkeltre Acropolis romjai, viszont cyclopi mű, melyen két kapu és magában az Acropolisban kutak láthatók: mindennél, mit itten láthat az utas, legérdekesebb, vonzóbb az Agememnon sirja, fekszik ez közel egy völgyhöz, attól éjszakra van egy kapuja az épület déli oldalán, egy keskeny utcaalakú völgynek végénél, a kapu felett áll két nagy kő háromszögű alakot képezve: maga az épület kivülről egy emelt halmot mutat; belseje kerek, tágas, az aljától a tetejéig kup-alakulag összéb-összéb szorol a fala, áll 37 sor négyszögű kövekből: a földje alól összédöngölt veres föld, hihetileg mozaik kirakás élíthette hajdan, de a mi eltűnt, valamint eltűntek a Lapuja előtt álló oszlopsor és ércslapok. Egy újabb görög író, Pausanias szavaira támaszkodva, ki maga is látta és leírta ezen emléket, a tudós utazók közönséges vélekedését ez emlék iránt, kik egyhangulag az Agememnon sir-

jának tartják, megakarja dönteni és azt kívánja megmutatni, hogy ez az Atreus kincstára lett volna; én mostan csak hallgatója, és nem bírja lévén a tudós írónak, nem avatkozom annak elítélésébe, hogy mi lehetett tulajdonképen nevezett épület, annak örvendek, hogy szememmel láthattam, és még inkább örvendek azon, ha állatjában ugyan egy, de személyében két, örök emlékekkel bíró, romot láttam volna.

(Folytatása következik.)

Marosvásárhely, (vége.) Lapokon kívül jár ide füzetekben megjelenő 68 különféle munka után 236 példány. Ezekből 29 magyar munkára 160, az egyéb nyelveken megjelenő 39 folyóiratokra 76 példány esik. — A magyar nyelven megjelenő füzetek legnagyobb része gazdasági, történelmi és nyelvészeti tartalmu. A gazd. munkák között leginkább van képviselve „Steffens M. G. könyve 2S, a „Falusi gazda“ 12 példányban; az Erd. gazd. egylet havi füzetei fájdalom csak... egy példányban (... Propheta in patria!) A folyóiratok és hírlapok előfizetési sorában mindennél első helyen csak kamar. és ker. törvénysz. elnök báró Apor Károly és Kovachich Horváth István urak neveit láthatni.

Hírlapokra minden évben 4000 — 4300 pfr. meggyen innen ki; ezen összeghez a számos helyi kereskedők közül hatan 10 lapért (3 Délibáb, 1 Pest. Napló, 1 M. Futár, 1 Kalauz; 1 Növilág, 1 Presse, 1 Sieb. Bote, 1 Fremdenblatt) nem költenek egészen 100 pfr. s így a 4000 pfr. egészen a többi osztályokra, s ezek között igen sok legszegényebb is van, — háromlik.

Könyvekkért minden évben 7 — 8000 pft, s így az összes iradalomért kész pénzben 12,000 pfrtot teszen a költség.

A 70,000 kötetnyi Teleki tékán kívül a közművelődésre elvitáztatlan befolyást gyakorol Wittich József ur 3 — 4000 kötetnyi válogatott kölesönkönyvtára; ezt is nem kereskedő-osztályok tartják fenn, mert tudunkkal a k. könyvtár előfizetők között legfelebb egy helyi kereskedőt láthatni. Nem czélunk, ezáltal megrovást fejezni ki, mert a hol tények és számok szólnak, ott felesleges a commentár, nem szükséges a szószaporítás. Elvégre az egyik osztály lanyha részvétét a többiek buzgalma bőven pótolja, s mind e mellett Marosvásárhely mindkét haza városai sorában az irodalom pártolása tekintetében aránylag a legelső helyt állók között bátran foglalhat helyet.*)

Magán levelet a helyi postán minden hóban 3000-nél többet tesznek föl; a pénzes és hivatalos levelek száma mindenesetre két annyi lévén, egy hónapban összesen 9000 levelet írnak innen.

Y. — Z.

Háromszék. Árkos, aug. 20-án. — Folyó augusztus hó 1-én tartott meg a s. sz. györgyi, de Szemerán állomásozott leánynevelésben a kövizsgálat több érdekelt szülők, és buzgó figyelmű látogatók jelenlétében 16 számú tanuló értelemgyakorlati, illető tantárgyakból feleleteikből, és igen szép ízlétű női munkátaik felmutatott példányaiból könnyen át lehetne látni, hogy az eddig is ismert iskolai haladás semmit se lankadt, sőt észrevehetőleg gyarapodott, s fennállása már negyedik évének tel-

*) Adná ég, hogy minden városunkból ily örvendetes kimutatást adhatnánk közre. Szerk.

mi a tavasz költészetére emlékeztetne! Im itt egy rózsza, a nyár e pompás, a természet e tökéletes virága, halvány-veres színe nem a tulipán tüzes-vereése, nem az ibolya szelleműt viola-színe, egyike, hanem valami mindkettőtől; levelei nem bulyák mint a tulipáné, s szára nem hajlékony mint az ibolyaé, s illatát úgy lételel szúrós tüskeivel védi.

A rózsza nem ad költészetet vissza, nem, — mert rendeltetést beszél; int a körülte álló gyümölcsöt és magvát érlelő erdőben eszréthén a munkásságra; int tevékenységre, hogy mikor eljön a számollató ősz, tetteket tudjunk bemutatni, hogy miért éltünk; czélt, mint megközelíteni igyekeztünk; s a csak pár percz előtt oly néma, oly üres és ékeség nélküli természet oly hangosan fogja hirdetni az Urnak erejét, oly teljes lesz a czélfelé való haladásban, oly pompás ért kalászaival.

S hányak nem volt az életben ily rózsája; s kinek nincs, annak adjon a sors szép és teljes rózsát.

Gr. T. V.

EUROPÁI VISZONYOK.

Eszmetörődék Erdély történelméhez s illetőleg Rákóczi korához.

(Folytatás.)

Az akkori kor Magyarországon is megtette gyászos hatását. — Már 1525-ben a Rákoson tartott országgyűlés magán hordta a magyar nemzet azon most is annyira gyászosan meglévő családí széttepetését; ezen zájós gyűlésen a nemesség külön vált a már idegen szellemű olygarehaktól s Zob és Werbőczy vezetés alatt Hatvanra külön gyűlést terveztek. — Voltak a magyar nemzetnek ősidőkből mindig nagyjai s mentől többen voltak nagyok, a

nemzet annál hatalmasabb volt; de azon nagyok nagysága a nemzet életében érdemek és áldozatok által volt letéve; egy vér folytát az alkotmányos nemzet szívére; csak az érdemek volt különös joga és igénye a nemzet előtt. — S akkor, H. Lajos alatt, a szerencsétlenség legnehezebb napjaiban, a helyett, hogy a jog időnként kitérta volna anyai karjait a haza gyermekéinek; a különben is megtört nemzet széttepetett még családí tüzhelyén is. —

Az akkori kor ezen fattyu-kinövése, az emberiségnek ezen balszelleme osztotta fel Németországot, s csinált belőle egy fejedelmek respublika, melynek árnyéka most is látható a már előregedett „német szövetségben.“ — Ez a balszellelem hozta meg leginkább a mohácsi vésznapot s volt oka, hogy azután a nemzet jobbjai által a babócsei, belavári, kesenei, berenhidni gyűléseken nyilvánított azon forró ohajtás, hogy a nemzet bár hová, de egy pártára álljon, nem sikerülhetett. — Ez a balszellelem súlyosztette Franciaországot, minden előnye mellett is oda, hogy most már Európában csak tetsző nagysága van, s csak Angliának köszönheti, hogy 1851-ben felosztását el nem érte.

A kir Erdély törvénykönyveiben e balszellelem nem hagyta nyomait; családí életünkben is csak a terhek szaporodásával jelent meg szolgálójával a rabulitásával együtt, a gondolatszabadság és szabadságjoglás ezen bémassága, mely a jog terére is átharapódva, párhuzomban a rangkarsággal Európa annyira nemzetiből oltotta ki az élet és tetterőt. — Anglia itt is nagy... a nemzeti nagyság, szorgalom és a haladás zászlója a nagyok kezében van... a flaszterkoplat és a piperőcz nem ezen osztályhoz tartozik... „Angol és Skótszágokban a földbirtokosok száma nagyon jóval nagyobb, mint Irlandban. — A föld, Irlandban oly keve-

seknek van a birtokában, hogy azok könnyen felszámíthatók. — Magában Nagybritanniában a nemesség (gentry) kevés kivétellel falusi jószágain lakik, s közvetlen érintkezésben van bérnokjaival, miből az egymásiránti bizalom és kölcsönösség önként következik. — Egészen másképp van az Irlandban.“ (Gusztáv Hofken).

A reformátio után, addig, míg Franciaország IV. Henrik alatt új élethez kezdett; míg Anglia Erzsébet alatt Európa főhatalmassága lett, — addig Németország fölsozlott apróbb önálló fejedelmekre, kiknek mindeniktől volt követelni-valója egyik a másiktól; szomszédai mind több tartományait kezdék elfoglalni; a brandenburgi és szász érsekségek secularizáltak; a romai császárság hatalom nélküli üres-czimé és eszközzé vált; két hatalmas párt t. i. a catholicus és protestáns fejedelmek harcrai 30 évig dúltak Németországot; — Svédország töle függetlenül hatalmas állammá emelkedett. — Ugy, hogy mikora spanyol örököségi háboru kiűtött a 17-dik század végén, Németország akkori állapotáról F. Schlosser, „Geschichte des achtzehnten Jahrhunderts“ című híres művében ezt mondja, „Das deutsche Reich war am Ende des Jahrhunderts, was es seit Rudolfs von Habsburg Zeiten schon geworden war, ein ohnmächtiger Staatenbund, dessen schwächere Theile immer von den stärkeren bedroht und gelegentlich verschlungen wurden.“ 25. lap.)

A spanyol örököségi háboru alapja, mint tudjuk, az volt, hogy Károly spanyol király gyermektelen lévén, az osztrák spanyol ág kihalandóba vála. — XIV. Lajos francia király Ausztria iránti ősi ellenségeskedésén kívül, még azért is jogot tartott a spanyol trónhoz, hogy mind anyja, mind neje spanyol hercegnők voltak. — Az osztrák ház pedig régi egybeköttetésén kívül, még azért tartott magának jogot,

hogy mind III. Ferdinánd, mind I. Leopold nejei spanyol hercegnők voltak. — Hogy az európai egyensúly meg ne zavartassék, XIV. Lajos egy Filep nevű unokájának, I. Leopold pedig második fiának Károlynak igényelték spanyolországot, — a nélkül, hogy erről a még élő spanyol királyt s magát az országot megkérdezték volna. — Az egyensúly fenntartásáért a tengeri hatalmak, s haragjában a spanyol király a bajor fejedelem részére határoztak Spanyolországot. — A bajor fejedelem Leopoldnak volt unokája. — XIV. Lajos ezzel sem volt megelégedve. — A bajorral kiegyenlítés reményében, a magyar koronát mutagotta Bajorországnak; e felett a törökkel is szöba elegyedett. A magyar korona háromba volt osztva, a török, Leopold és Apai között. — Később Erdély is visszacsatoltatott a magyar koronához. — Ezek közben a bajor fejedelem meghalt. — Az ármányoknak új mezeje nyílt. — XIV. Lajos azon feltében, hogy a még élő spanyol király, kinek neje testvér volt a császárnéval, bizonyosan rokonnak, az ausztriai házra, fogja hagyni a koronát, előlegesen mindent elkövetett, hogy Károly halála után a spanyol korona tartományai felosztassanak; valamint mindent elkövetett, ha Spanyolország felosztása nem sikerülne, hogy Ausztriát gyengítse. — Franciaország különben is Ausztriának ellene, Zápolyától fogva, Magyar és Erdélyországban bizonyos pártot pénz, követségekkel, s különösen biztásokat erejéhez képest mindig ellátott. — Innen vannak Rákóczy Ferenczel is a szünteleni egyezkedések.

(Folytatjuk.)

jesen megfelel. A tanítási siker az eddigénél még biztossabb, miután a nagyobbak már annyira gyakorolják, hogy a kisebbeket vezethetik: ezáltal két cél van elérve, egyik az, hogy a kisebbekre kétszeres gond fordíthatatik, másik, hogy a nagyobbak tanítva gyarapultabban tanulnak. Mindenek felett a házi tiszta jellem, feddhetlen erkölcs és szelid bánás nagy lelki nyeresémmel hat a kis lányokra. — Egészségük e mellett biztosítva van, mert dr. Buchwald ur éjjel-nappal, minden perczen készen áll változott egészségükön önzéstelenül, merő önmegtagadással segíteni. Isten is áldja meg érette a derék jó embert! — September 1 én viszont kezdődik a tanév. — Tanulmányok: mind azok, mik az elemi osztályokhoz tartoznak, magyarul és németül — női munkák — franczia nyelv, és zongora. — Francia nyelvért, és zongoráért, valamint mosásért külön fizetés jár; egyebekért összesen u. m. szállás, étkezés, és rendes női és éstanulmányokért, 12 pft., — vagy pedig a közelebbiekől 8 pft. és két véka tiszta búza. —

Háromszék ősztermése, főképp a tavaszi aggodalmas reményhez képest, igen jól, örvendeztetőleg ütött ki. Köszönje ezt Háromszék az esőzéseknek, mert más-képp köböl helyett vékával marad vala. De aztán búzánk fontos is ám. A hirlapok a bántási búzárt legfeljebb 90 fontosnak mondják mérőnként, vagy is 87-től 90-ig: a miénknek rostaalja is van 87 fontos, rostáltjának legyengéje 90, legjava pedig 94½ fontos. Eből aztán milyen liszt készül, csak képzelni kell. Mont-lisztunk igen kedvező; mázsája 8 ft 48 kr. p. p. — Hanem ezt még is csak M. Vársárhelyig szállíthatni, Kolozsvárig nem; most búzánk a bántásánál valamivel drágább lévén, ugyint köböl 5 ft 10—30 kr. p. p., Bántás pedig Kolozsvárhoz közelebb lévén, mint Háromszék, azt innen kiszállítani bizonyos kár volna. — S ez jórészt ezután is így leend, mert a magyarhoni búzatermes az erdélyinél általában dúsabb. —

KISS MIHÁLY.

Előpatakról, aug. 25. — Barátom! Jól tudom, hogy lapodnak annyi levelezője van, hogy aligha akad hely e féle kőszá-leveleknek, mint a jónagamo is;... azonban miután kedves hazánk oly börmértékben ellátott fűrdőiről nem igen látok benne tudósítást; gondolom, nem leszen fölösleges Erdély leglátogatottabb fűrdőjéről egy pár sort írni. Ne gondold, hogy valami nagyszerű eseményekről tudósítok, mert ámbár a fűrdők — hová nem csak egészség-helyreállításra, de mondhatni a vendégek nagyobb része szórakozás, mulatság, nagyobbak néha politika, s ki tudja mi más érdek miatt sereglenek össze — sokszor fontos események színhelyei, vagy legalább bölcsői; de Előpataka ez évben tudomra semmilyen által nem jeyeztetheti be nevét a történelem nagy könyvébe. Bojár uraink ugyan voltak a szomszéd Oláh-honból, de ezek bizony az unio kérdését aligha nem az osbornei látogatásra bízták, mert itten nem sok véle való foglalkozásokat vettem észre.

A gyógyvizet erejéről innék valamit, de mi türes-tadás, az első különböző savanyokkal bővelkedő víztől értekezlethez nem sokat értek, aztán a t. orvos kar és a közönség előtt sokkal ismeretesebb Előpataka vize, hogy se itteni dicsérete fölösleges ne lenne. — Azonban volt mégis oly esemény színhelye ez évben Előpataka, mi ha más előtt nem is, legalább lapodnak pár szép olvasónője előtt nem leszen egészen érdektelen: volt t. i. július hó folytán egy pár vasárnap igen csinos szép bálunk, melyekben a szomszéd Háromszék, és Brassó szép hölgyei, és életvidor ifjai megjelenve, oly vig kedélytel mulatának, hogy ki őket látta, meggyőződheték, miként a fűrdőkre nemcsak betegek szoktak eljárni. ... Aztán, tudja Isten, minő gyógyvizet ez az előpataki, de aligha valami különös, kedélyeket földeríteni bíró erő nem rejlik benne, mert e bálokban nem egy szürke, és kopaszsgágnak indult ifju-legény járta egy ki a csárdást, s egyebet is, hogy az ezéltől 15 évi és a mostani táncza között alig lehetett különbséget venni észre? ... Már hogy aztán Bacchus segített-e, vagy az itteni működő enyedi hangszkar zenéje villányozta föl e kedélyeket, erre Anti barátunk adna bővebb felvilágosítást? ...

Volt egy pár szép Annák is a fűrdőn, s Anna napját az erre Brassóból kijött jeles felszemű hegedűs zenéje mellett amugy régiesen megünnepelve eltánczoltuk.

Egyébaránt Előpatakan ez évben sokkal kevesebb vendég volt, mint szokott máskor lenni. Magyar-család alig két vagy három pár, s általában ez évben alig ment 500 felé a vendégek létszáma, míg a múlt évben 1500-on is felül állott. Julius végén enek is része Borszékbe vándorolt, hol volt is szükség rájuk, mert alig valának odaig husz vagy huszanötön.

Annyit még vettem észre Előpatakan, hogy a világ ugyan nagyon panaszol a pénz szűkire, de itten ez apály teljességgel nem volt észrevehető. Öltözetben kivált hölgyeinknél, meglehetősen fényűzés; pamella-kalap annyi volt, hogy azt hittem, hogy a Sajkó barátunk által említett kalapok csakugyan valahol lehullott. ... Hát a sárgapárpák, minő bőséggben hozták ide a vendégek: csak hogy ezek nagyon is hamar változtatták gazdájokat, s nem egy eladó busan nézett utána az átvéveinek.

Szellemi élet meglehetősen gyenge. Ha L. M. barátunk nem szerencsétlenül volna Közlönyével, talán hirlap színét se láttuk volna. Anyagi tekintethe nem volt drágaság. Étel jó, s tühető áron; kereskedő, s pénzük bőven vala, csak a volt a kár, hogy egyen kívül nem igen volt sok emlékeket vásárlani szerető hölgy, és gavallér. — Ennyit ezuttal Előpatakról.

Homorodról is innék néked valamit, de félek megneheztenek a szép hölgyek, ha megírom: hogy egy 60 létszámú bál csak azért nem volt szép, mert négy tánczos ifju volt benne mindössze. Itt már jól fogtak volna a szürke legények is, ha neki indultak volna. No de lesz talán jövőben több is, csak legalább r. t. tulajdonos község vagy a haszonbérli látna el e felvett fűrdőt több szobákkal, hogy a vendégek ne lennének kénytelenek pénzök mellett a természet kivált éjjelre talán igen is tágas házában szállásolni. Aztán legalább lenne oly vendéglő, hol az előpataki fűrdőnek sokkal fennebbi áraért kaphatnánk egy kis jó izü edeltd. De ezekben még e fűrdő, bárha ez évben is igen tele volt vendégekkel, még nagyon is gyengén áll. Pedig én úgy hiszem, meghozná kamatját, ha nagyobb gond fordíttatnék is rá? Különben, ki hogy vett egy arat. — Most Isten veled; üdvözlő barátod.

REZGŐ.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

* Fortuna istenasszony, mint értesültünk, egy moecenasi nyájias pillantást vetett nagyreményű fiatal festő hazánkfára Urlaky János urra, ki e napokban a kis loterian ternót csinált. Senki inkább meg nem érdemelte ezt mint ő, a ki moecenasra csak egyre tudott még eddig akadni, és ez Főző J. vendéglős volt, a ki még a múlt télen azon szép ajánlatot tévő, hogy ha meglepő tehetségét tovább fejteni, művészetét tökéletesíteni Münchenbe folmegy, késs havonként legalább is 5 pftal segíteni a fiatal művészt, a mi igen méltánylandó hazafiai ajánlat volt, s ha a hazai művészetnek csak négy ilyen buzgó barátja akad vala még, azóta Urlaky régóta Münchenben lenne. Mi ismerjük e fiatal művész tehetségét, s e tekintetben hivatkozhatunk első rangú hazai festőnk, Sikó ur igen kedvező nyilatkozatára is. Valóban ohajtandó lenne, hogy művészi pályáján, melyhez már is genialis gyorsasággal kivitt kenyér-kereső művei által annyi hivatottságot tenusított, bár egy pár évig a napi élet-kérdés gondjaitól szabadon haladhasson a cél felé. Amde egy nehány krajczáros ternó a kis lutrin, mi az egy olyan égyének, a ki idegen, nagy városban legalább is két háromévig akademiába járni és magát komoly tanulmányokra adni kívánja? Ez öszveg alig elég arra, hogy az odaútas és ottan néhány havi önfentartás költségét fűdozze. Bár csakakadna valaki, vagy akadnának többen e lapok olvasó körében, a kik egy kis hazafiai áldozatkészséggel némi felsegélést nyújtanának a hazajáért és a művészetért lelkesülő, nagytróró ifjunak!

* A történet muaszja, kétség kívül, a satyra tintájába mártott tollal fogja majd foljegyezni, hogy anno Domini 1857 Kolozsváron is divatba jött — a crinoline! Naponként több több ilyen vándorlót Babelt látunk föltűnni, s valahányszor egyet megpillantunk, mindig eszünkbe jut Hamlet vészjósló mondata: „Ebből jó nem származhatik!” A ki ismeri e divatozikk történetét és objectív szemmel képes megítélni, hogy az mily tulságosan bizza aesthetica találmánya, nem fogja rossz neven venni esodálkozásunkat a felett, hogy a crinolica sokkal könnyebben látszik itten meghonosulni, mint a pamella-kalapok, a melyek ellen pedig mind az izlésnek mind a morálnak kevesebb kifogása lehetett. Valóban bármit hamarabb elhittünk volna, még azt is, hogy végre valahára Kolozsvár utcáin, a civilizáltabb városok példájára, legalább egyszerű járdákkal fognak el láttatni s tanácsunk gondoskodni fog, hogy külvárosi főbb utcaink is világítva legyenek; de azt már még is halálra mertük volna disputálni, hogy a crinoline pártfogókra találjon különben elég fényűző városunkban.

* Az erdélyi jég- és tüzkármentő kölcsönös társulat folyó évi augusztus utolsó napján a múlt évi egész biztosítást, mely 3,838,261 forintra szökkent vala, 241, 787 ftal szárnyalta túl. Ezen szép eredmény csaknem biztos reményt nyújt, miszerint ez üdvös hatásu hazai intézetünk, mely nem csupán az elemi csapások által sújtott tagjainak nyújt vigasztalást, hanem mérsékelt kamat mellett a hazai kereskedelemnek, mű- és földiparnak is jótékony segélyforrással szolgál: év végén legalább is 5—6 milliónyi biztosított értéket mutathat fel.

* Három brassói, egy szebeni, egy bécsi és egy pesti fiatal ember közelebből Bécsből egyszerű vitorlás ladikon, mely egyedüli lakhelyük volt viharban szép időben, a Dunán le Galaczig utaztak. E kalandos vállalat, melynek kivétel a duna-gőzhajózási társulat főtitkárnak egy nyílt levele könnyíté, a hat fiatal barátunk sok győ. yört nyújthatott.

* (Legfelsőbb körut Magyarországon). Ő cs. kir. Ap. Felsége a hivatalok és intézetek legmagasb megsemlélése után aug. 27-dikén 8 órakor Balassa-Gyarmatról elutazott, s folyvást banderiumoktól kísérve, 2 óra táján Rima-Szombathba érkezett, hol bemutatások, audientiák, aztán udvari ebéd következett. Este a város ki volt világítva, s a lakosság az Uralkodót fáklás zenével tisztelte meg. Innen 28-dikán reggeli 8 órakor a hivatalok megsemlélése után, Ő Felsége elindulván 4 óra alatt Rozsnyó bányavárosba érkezett. A székesegyháznál a püspök által várva, Tedeum s ünnepi áldás, aztán elfogadás, bemutatások, audientiák, továbbá a hivatalok és intézetek megsemlélése következett, mire Ő Felsége az ottani iparműtárlatot is meglátogató. 4 órakor ebéd volt az udvarnál, este általános kivilágítás, a bányászok ünnepélyes felvonulása mellett. — 29-dikén reggel 6 órakor Rozsnyóról legmagasb elindulás, s 2 órakor az ünnepileg díszített Lőcsére megérkezés. Számos bemutatások, s közaudientiák után nagy udvari ebéd. A Rozsnyótól Dobsina és Csütörtökhelyen át vezető regényes uton a Császár egy ideig hg Koburg Agost birtokán Straczenában mulatni, s ott villás reggelit elkölteni méltóztatott. A herceg Ő Felségét terjedelmes birtokán személyesen kísért. Este Lőcsén általános kivilágítás volt a bányászok felvonulása mellett. 30-dikán reggel Ő Felsége ugyanott isteni tisztelen volt jelen, meglátogató a hivatalokat, intézeteket és templomokat, aztán magán audientiákat adni méltóztatott, mire ½ 10-kor a legmagasabb

utazás tovább folytatott. Szepesváralján át, a hol a székestemplomban ünnepélyes Tedeum tartatott, s a Branyicskó hegyen át ½ 2 órakor Eperjesre érkezvén, itt számos bemutatások, magán audientiák, s nagy udvari ebéd következének. Este kivilágítás és fáklás menet, mi közben a város több pontjain mester-séges tűzijátékok valának láthatók. A legmagasb elutazás előtt Eperjesről még a Nassau hg ezred egy zászlóalja tartott hadmívelti gyakorlatokat, mire a városban több megsemlélések következtek. 31-dikén 12 órakor a Császár Kaasára érkezett, a székesegyháznál leszállt, Tedeum és áldás után számos bemutatások és tisztelgések, s végre udvari ebéd után a főnevelőház megsemlélése következett.

Hazafias ajánlat. Nagyon tisztelt szerkesztő ur! Gróf Kálnoky Dénes ur által tervezett gazdák képző intézet felállításához örömmel járulok én is tehetséggemhez képest 10 pftal, akár Gyalakután, akár hol legyen is felállítandó Erdélybe. Méltóztat rendelkezni, mikor és hová küldjem az ajánlott keveset*). Ezt azon meggyőződéssel ajánlom, hogy nem 2-dik vagy 3-dik vagyok, de utolsó se akarok lenni.

Addig is míg az ohajtott terv létesülne, az Isten éltesse a gróf urat, e kis hazát boldogítani akaró terveit. Legalázatsabb tisztelettel vagyok a nagyon tisztelt szerkesztő urnak Almakereken 1857. auguszt 21-én, aláztatos szolgálja BENKŐ JÓZSEF, gazdatiszt.

*) Ha azon mindnyájunktól ohajtott czél egy mintagazdaság iránvalaha teljesülhet, ön alkalmat nyerend szives ajánlatát hasznosítani. Szerk.

K Ü L F Ö L D.

— Bécsből, aug. 28-án írják: Kalimaki hg., bécsi török nagykövet, egy török körjegyzék mielőbbi megérkezését jelentette, a melyben kimerítőleg lesznek kifejtve az okok, melyek a portát moldován új választások rendelésére bírták. Végül a jegyzékben az unio-terv elleni tiltakozás igen erőlyes módon van megújítva, s jelentve benne, hogy a porta e kérdés iránti nézeteit semmi föltétel alatt sem fogja változtatni. Biztos hír szerint Ausztria és Angolország is hasonlólag nyilatkoznak az unio-terv fölött, és így a többi hatalmakat is arra hívják, hogy véleményeiket határozottan fejezzék ki a kérdéses tervre nézve.

— Párisi, 29-ki távirat szerint: „Redcliffe lord és Prokesch báró, biztos tudomásszerint, követségi állomásaikat Stambulban el nem hagyják. Oly gyémántnyaku az angol nemes lord, hogy nem lehet vele gyalog beszélteni, Palmerston lord, mint okoskodnak Angliában, szó nélkül vissza merné hívni a stambuli követet, ha általában akarná, de mi haszon volna egy oly erőlyes, elismert tekintélyű férfit éppen a jelen zavart viszonyok közt parancsolni vissza keletről.

A miniseri tanácsban szó volt arról is, hogy Canning lord, indiai főkörmányzó, a Chinába küldött Elgin lorddal kellene felváltani. Hogy Canning lord teljesen alkalmas megfelelni helyzetének, azt még nem tartják bizonyosnak; Palmerston lord azonban, a ki igen nagy lekötelezettséget érez, az indiai főkörmányzó atyja, Anglia egykori híres ministere iránt, az egész családnak, melyhez a stambuli angol követ is tartozik, nagyon határozott pártfogója.

— A párisi „Pays“ ellen, mely az Angliára nézt szomorú hírek közlésében nem akar kifáradni, egy angol lap azon vádat emelte, hog Delhiből írott leveleit Párisban gyártják. A „Pays“ megvallja, hogy bizony Delhiben nincs neki levelezője, de azért adatai mind egyig hitelesek. Hir szerint Walewski gróftól kapja azokat.

— A moldovai választások megsemmisítése a török kormány részéről furcsácskán történt. Redcliffe lord sehogy sem akart beléegyezni, hogy a porta oly gyökeres engedelkenységet mutasson, s az csakis akkor következett be, midőn Thouvenel báró azzal fenyegetőzött, hogy kormánya utasítása folytán rögtön elutazand, ha csak a porta a kívánt elégtételt meg nem adja. Redcliffe lord, mondják, háromszor kapott kormányától felszólítást, hogy teljesítse utasítását, s ő tulajdon ezen szavakkal felelt a ministereknak: Hivjanak vissza, ha mernek.

— Egy párisi aug. 25-iki levelezés szerint most már hivatalosan állana az, hogy az orosz czár a Chalonsi táborn meg fogja látogatni. A párisi hivatalos körök ujjongnak örömtükben e fölött. Igen feszülten várják, miként fogja Angolország e tudósítást fogadni. Bécsben — mint írja a nevezett levelezés — nem nagy örömet fog okozni a császárnak francziaországi látogatása, s így várhatjuk, hogy ezen orosz-francia egyetértés veszélyei végre más helyeken is jelentkezni fognak.

— A moldovai új választások, mondják Párisban, semmit sem fognak érni, mert újból Vagorides alatt történnek.

Ha Napoleonnak oly nagy kedve van az oroszszal kacérkodni, nem veheti rossz neven az angol udvartól, hogy az ez idő szerint Lajos Fülep családjának tagjait oly nagy megkülönböztetéssel fogadja. Szeget szeggel.

— A Nápoly és Piemont közötti viszály megszünt, mert a nápolyi külügyminiszter visszavonta a piemonti kormány irányában annyira sértő diplomaiiai jegyzékét.

— A Moniteur, aug. 31-kén jelenti: hogy a diplomaiiai viszonyok a négy hatalom és a porta közt ismét megkezdettek.

— Francia lapok jelentik azt is, hogy Vagorihg. nem fosztatik meg hivatalától; jelentik pedig azon indokollással, hogy a kühhatalmaknak nincs joguk a kaima-

kám letétele követelni. Mintha sejtetni akarnák, hogy nem ingyen engedte a francia császár, s Vagorides herceg ezáltal szövegadóbb szolgálja leendő császár sugalmának.

— Az orosz és francia császár találkozását a chalonsi mezőn most már egész bizonyossággal állítják. Az osbornei tanácskozás után ily hamar a chalonsi másszintű találkozás képes zavarba hozni a szerény politizáló emberfiát, a ki régóta lesi, mint fog már egyszer a hatalmak csoportosulása kiütni. Nem lehetetlen, ha valószínűleg látszik is, miképp az államcsínyek nagymostere, egy európai nagy csínyre készül, s egy szép reggeli postán csak olvassuk, hogy Napoleon császár per fas et nefas az Angol- és Oroszország közötti felültséget elsimítva, egy nagy hármass szövetséget varázsolt elő — természetesen.

— A parlament elnapolása előtt Palmerston jelentette az alsóházban, hogy miután a porta az eufráti távirdai vonalt jóvá nem hagyta, részéről partolni fogja azon távirdai vonalt, mely Suez felé fogja az összeköttetést Indiával eszközölni.

Hir szerint a suez földszoros átmetszési terve hosszú időre mellőzve van, miután mind Anglia, mind Törökország oly igen ellenzik, az egyiptomi alkirály nem akarja a tervet erőszakolni.

— A francia lapok tagadják, hogy a dán király tetemes haderőt indított volna Holsteinba. Német hírlapok koholmánya az egész.

— A francia császár aug. 27-kén egyszerű kocsiban, minden fedezet nélkül, csupán egy kocsis kísérelében az elysei mezőkre menvén, hirtelen egy harmadik nyílt kocsis vágatott elő, a melyben három barnás arczu fiatal férfi volt, külsőjükről itélve olaszok. A rendőrbiztos kocsisa egy pillantást vetvén le az újonnan érkezett kocsiba, szemei egy pisztolyra tapadtak. A gyanús kocsis rögtön körül volt véve, de csakhamar kint, hogy a vélt olaszok brazilaiak voltak. Az ismeretes Lepage-nál 450 frankért hatszöví revolvert vásároltak s most egy lödébé kocsiztak, hogy azt megpróbálják. A mint látszott, igen gazdag és tekintélyes családhoz tartozó fiatal emberek, vallomásaik szigorú bírálat alá vették. De ők a tiszta igazságot vallván be, a rendőrség, melynek ezáltal mentegődnie is kellett, kénytelen volt a zsákmányt kezéből ismét kibocsátani.

— Mazzini folyvást működik — acél- vagy lud-

tollával. Az „Italia del Popolo”-ban feddi a szabadelvűeket, socialistákat s a többi theoreticusokat, a kiknek jóakarátát ő ugyan elismeri, de kárhoztatja, hogy zavart okoznak a nemzeti pártban. Ő úgy vélekedik, hogy most nincs ideje az írásnak, erre meg kell várni míg Olaszország egy nemzet lesz; midőn ez megtörténik, akkor ő is fog írni két könyvet: egyik tárgya lesz Olaszország története népszerűen, a másik a vallás. Most az írás semmitse ér, most vasra és nem tollra van szükség. Ezért jobb a nép emberei mint az írók, azok tudnak harcolni és meghalni míg ezek csak theoriákat koholnak.

— A verestengeri gőzhajótársulat, a keletindiai társulattal, angol katonák szállítása iránt, szerződést kötött.

Az indus fölkelők tervének is vég megdőntője az egyet nem értés leendő az angolok szerencséjére. India nagy számu népei közül a gorkák (Nepal lakosai) és szikhok nagy ragaszkodást tanúsítanak az angolok iránt és nagy kedvvel vesznek részt a hindus testvéreik elleni hadakozásban, a mit a gorkák mulaságosabbnak mondanak a tigris-vadászatnál; a szikhok pedig mind elismert vitézségükkel, mind különösen számuknál fogva nagyon sokat nyomonak.

— Egy szomszéd hatalmasság képviselője, kormánytól kapott utasításai értelmében, a pápa ő szentsége előtt a belreformok mulhatlan szükségességét fejtegetvén, IX Pius méltóságos nyugalommal így felelt: „Tetteimért és elmulasztásaimért mint souverain fejedelem csupán Istennek vagyok felelős, kitől minden hatalom ered; ha souverain függetlenségemen erőszakot akarnak elkövetni, kész vagyok inkább Amerikába vándorolni, minsem bármi kül befolyás által engedjek magamnak törvényt szabni.”

Thouvenel, Stratford lord és Prokesch báró legalább egyelőre még állomásaikon maradnak hiszerint, egyik hatalom sem akarván a másik irányában legyőzetését bevallani, s a maga tekintélyét keleten veszélyezni.

A szultán Walewszka grófnőnek drága ékszerrel akart kedveskedni, de Walewszki gróf nem fogadta el azt a fennforgó körülmények közt.

— Narvaez, a spanyol miniszterelnök, egy levelet indított utnak Mária Krisztina anyakirálynéhoz azon meghívással, hogy II Izabella születésidejére menjen Madridba. A ministeri válság csak ezen lépés által lön kikerülve.

— A tunisi bey szigorúan igazságot szolgáltatott azon egyének ellen, a kik a mahomedán népet a multkor felbőszítették a zsidóság ellen.

UJPOSTA.

— Egy magánlevél szerint a Delhi alatt levő angol táborból, jun. 30-ka óta Delhi bombázzák. Jul. 9-kén a lázadók kiütvén, az angolok jobbszárnyát háiban nagy erővel megtámadták, de közel ezer ember veszteséggel visszaverettek. Jul. 14-kén ujjlag véres csata volt a lázadók nagyobbnak megveretésével mint minden korábbi ütközetekben. A mozgalomnak még folyvást katonai jellege van, s irányja határozottan mohamedán.

— Bukaresti levél szerint, a Napoleon-nap megünneplése ezen városban nagyon is forradalmi jellemű levén, Anglia és Ausztria reclamáltak az oláhországi kormánytól.

— Egy stambuli sürgöny aug. 29-ről a következő érdekes híreket hozza: „Widdint ujra megerősítik s fölfegyverzik, egy török dunagőzhajótársulat felállítására van célba véve. A persiai Sah a mohamedán, keresztény és zsidó alattvalók teljes egyenjoguságát s hivatali képességét kiküldtette. Herat még mind nincs kiürítve. Khorassanban 50,000 ember állomásoz. Sir Murrayt a persa Sah hegyi nyaralójában fogadta.

— Párisból sept. 3-ról távirják: „A császár a chalonsi tábor katonáihoz napiparancsat intézett, a melyben fejtegeti a tábor célját, hogy a csapatok ottan katonai képességeket megmutassák.”

— Napoleon és Sándor császárok jó helyről jövő hír szerint sept. 18-kán Darmstadtban össze fognak találkozni.

— Oszkár svéd király halálán van, — megírta végrendeletét.

— A sept. 2-ki Moniteur jelenti: „A császár Mosel megyetanács küldöttségének azt mondta, hogy a tábori munkálatok befejeztével Németországba menend és Metzét meglátogatja. E nyilatkozat előre sejteti, hogy Napoleon csakugyan találkozni fog az orosz csázárral.

Bécsi börze, szeptember 2-kán. Erd. urbéri papir 73³/₈. Magyar urbéri papir 80³/₄. Nemzeti kölcsön 83¹³/₁₆. Arany darabja 4 fr. 57¹/₂ kr. Ezüst 5³/₈.

Talajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIVATALOS HIRDETÉS.

Kivonatban.

A szeben-megyei cs. k. hivatal f. é. aug. 26. ról 118 sz. a. pályázatot hirdet a frecki cs. k. elegyjárás hivatalnál megürült iró állomásra 350 eft. évi fizetéssel. A pályázók adják be a frecki cs. k. járás-hivatalhoz szabályszerű kérelmeiket f. é. szeptemb. végéig.

A m.-vásárhely-megyei cs. k. törv. szék f. é. aug. 14-ről 3896 sz. a. tudatja hogy Simény Elek elfoglalt sz. lőrinczi és sárdi fekvőt, Görög Károly kérelmire, f. é. szeptemb. 30-kán és octob. 30-kán a helyszínén közárverésen eladják.

A makfalvi cs. k. járás-hivatal mint törv. szék f. é. aug. 12-ről 1185 sz. a. tudatja, hogy a Bakó Mózes, Pál Péter, Pál István és Pál Mihály elfoglalt 183, 184, 185 és 36 számú házait és fekvőt Siklódon, Balogh Mária Pálfi Antalné kérelmire, f. é. szeptemb. 17-én

és octob. 15-kén a helyszínén közárverésen eladják.

Urbér kárpótlási törke-utalványozás

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. jul. 16-ról 6492 sz. a. tudatja, hogy Demény Józsefnek mező-bőbi birtoka után 1974 eft. 32³/₄ kr. kárpót. törke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. szeptemb. 24-kéig. Tárgyalása f. é. novemb. 24-n d. e. 9-kor.

A szebeni országos cs. k. törv. szék f. é. jul. 13-ról 3224 sz. a. tudatja, hogy gróf Bethlen Leopoldnak keresdi birtoka után 21,510 eft. 2¹/₄ kr. a besei után 23,436 eft. 36³/₄ kr. a földszini után 458 eft. 30 kr. kárp. törke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. szeptemb. 28-ig. Tárgyalása f. é. novemb. 26-kán d. e. 10-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. jul. 16-ról 6493 sz. a. tudatja, hogy Török Józsefnek magyar-derzsei birtoka után 876

eft. 27¹/₂ kr. kárp. törke van megadva. A követelések bejelentendők f. é. szeptemb. 24-kéig. Tárgyalása f. é. novemb. 25-kén d. e. 9-kor.

A m.-vásárhely-megyei cs. k. törv. szék f. é. jul. 3-ról 3599 sz. a. tudatja, hogy Szabó Károlynak özvegy. Pócsa Pálnak szász-danyai birtoka után 4161 eft. 15 kr. kárp. törke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. szeptemb. 14-kéig. Tárgyalása f. é. novemb. 12-én d. e. 9-kor.

A kolozsvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. jul. 16-ról 6495 sz. a. tudatja, hogy Becski Józsefnek poklostelki birtoka után 219 eft. 41¹/₄ kr. kárpótlási törke és járuléka van megadva. A követelések bejelentendők f. é. szeptemb. 25-ig. Tárgyalása f. é. novemb. 25-én d. e. 9-kor.

A k.-fejérvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. jun. 26-ról 1768 sz. a. tudatja hogy gróf Eszterházy László nak obrázási birtoka után 2862 eft. 12 kr. az oláh-csesztvei után 6065 eft. 7 kr. a mihályfalvi után 13,607 eft. 57 kr. kárp. törke van megadva. A követelések bejelentendők f. é. szeptemb. 18-ig. Tárgyalása f. é. novemb. 20-kán d. e. 9-kor.

vemb. 20-kán d. e. 9-kor.

A szebeni országos cs. k. törv. szék f. é. jul. 30-ról 2950 sz. a. tudatja hogy Nánás Imrénének oláh-ujfalvi birtoka után 48 eft. 40³/₄ kr. kárp. törke van megadva. A követelések bejelentendők f. é. szeptemb. 15-kéig. Tárgyalása f. é. novemb. 20-kán d. e. 9-kor.

A szebeni országos cs. k. törv. szék f. é. jul. 30-ról 2947 sz. a. tudatja hogy Gidófalvi Jánosnak nyényi birtoka után 1270 eft. 11¹/₄ kr. kárp. törke van megadva. A követelések bejelentendők f. é. szeptemb. 15-kéig. Tárgyalása f. é. novemb. 18-kán d. e. 9-kor.

A k.-fejérvár-megyei cs. k. törv. szék f. é. jun. 26-ról 1533 sz. a. tudatja, hogy gróf Kun Zsuzsanna özvegy. báró Gerlitz Filippének mihályfalvi birtoka után 4863 eft. 5¹/₂ kr. a csákyai után 460 eft. 28 kr. az oláh-csesztvei után 1305 eft. 22³/₄ kr. kárp. törke van megadva. A követelések bejelentendők f. é. szeptemb. 18-ig. Tárgyalása f. é. novemb. 20-kán d. e. 9-kor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(2. 6.)

(241)

STEIN JÁNOS-nál Kolozsvárt és WITTICH JÓZSEF-nél Marosvásárhelytől kapható:

Galletti J. G. A.

EGYETEMI VILÁGRAJZA.

vagy földirati, államtani és történelmi ismerettár,

minden

ország földiratai, statistikai és történelmi rajzával,

melyben

fekvése, nagysága, népessége, legnevezetesebb városai, alkotmánya és nemzeti hatalma, továbbá régibb és újabb történelmének vázlata foglalattatik.

Második, teljesen átdolgozott és tetemesen bővített kiadás.

Tartalma:

I. Csillagászati földrajz, vagy a föld mint égi test.

II. Természeti földrajz, vagy a föld mint természeti test.

III. Politikai földrajz, vagy a föld mint emberek lakhelye.

Az első (dr. VALLAS ANTAL tollából) magyar kiadás felhasználása mellett, az utolsó (tizenedyedik) eredeti kiadás nyomán s a legjobb források szerint átdolgozta.

Dr. FALK MIKSA.

40 fametszvényvel és 21 színezett térképpel, ára 8 ft. p. p.

MIKÓ IMRE gróf. Erdély történelmi adatok. 2. kötet füzve.

KEMÉNY GÁBOR báró. A nemzetek fejlődéséről. 1. kötet füzve.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.

IRINYI JÓZSEF. Dicső napok 3 kötet. 2 ft. 30.

FÉNYES ELEK. Az ausztriai birodalom Statistikája és földrajzi leírása. 4 ft.

1 kötet füzve

IRINYI JÓZSEF. Az 1790-ki 26-ki, vallásügyi törvény, keletkezésének történelme. 1 kötet füzve

FÉNYES ELEK. A falusi gazda, vezérnapok a kisebb birtokosok és földművesek számára. 1856 füzve

GALGOCZI KÁROLY. Mezői-gazda, népszerű gyám és vezérkönyv a mostani viszonyokhoz alkalmazva füzve

TÓTH LŐRÍ CZ. gyakorlati útmutató urbéri ügyekben füzve

LAUKA GUSZTAV. A vidék társas élete szin- és aranyrajzok 2 kötet

MÖRITZ RITTER v. Ostrow. Lexikon der politischen Gesetze des Kaiserthums Oesterreich

VIRÁGFÜZÉR, és társas mulatságok kérdések és számszerű feleletekben

KASSAY ADOLF-tól. Színezett borítékban 24 kr.

EREDETI HALOTTI IMÁK.

előfordulni szokott alkalmak- és esetekre.

Irta **MEDGYES LAJOS.** Ára 1 ft. pp.

Ugyanott kaphatók:

A VÁLTÓRENDTARTÁS, az uj es. kir. Váltótörvény értelmében népszerű magyarázat, számos gyakorlati példakkal és mintákkal és a törvény szövegével bővítve. Minden rendűek felvilágosítására szerkesztette Finály H. Lajos gymn. tanár és a kolozsvári kereskedő társulat vasárnapi iskolájában r. tanuló. Füze 40 kr.

A NÖVÉREK

regény

b. EÖTVÖS JÓZSEF-től

2 kötet 4 ft. p. p.

REVÉSZ Imre. Vélemény a magyar protestáns Egyházalkotmány fő pontjai felett, különösen a jövőendő törvényhozásra áráfüzve 40 kr.